

ambția, dorința, gândirea și sentimentul. Admirabil se încadrează artei scenografiei cele trei categorii atribuite de P. Ricoeur simbolului: a) cosmic sau universal, b) oniric sau provenind din amintiri, c) poetic și conceput ca imagine.

Ca adepți ai simbolului în scenografie, pot fi citați Liviu Ciulei sau Paul Bortnovschi, primul imaginind semne (obiecte) și simboluri (sinteze-idei) cu sensuri mitico-tradiționale ce-și prelungesc accepțiunea și în zilele noastre (cu atât mai clare cu cât înseși spectacolele alese s-au pretat la asemenea interpretări), al doilea preferind construcții geometrice și culori dominante, care ne amintesc de ceea ce spunea Barthes, că oamenii pot fi condiționați, într-o anumită măsură, cu ajutorul luminii și culorii. Astfel ajungem la importanța, în teatru, a luminilor — insuficient speculate în scenografia noastră — și a culorilor. Culorile sînt cele mai propice definirii simbolurilor. Albul înseamnă lumina, ziua; negrul, noaptea, întunericul. Viața însăși este determinată de zi și de noapte, de lumină și de întuneric. Albul sau galbenul mai simbolizează soarele; culoare-limită mai înseamnă tinerețe, virilitate, aspirație. Negrul este malefic, tenebros, simbolizează moartea, doliul, tristețea, pasivitatea. Astfel, culorile au o mare însemnătate în scenografie: roșu înseamnă forță, bogăție, succese în dragoste; galbenul poate să însemne inconstanță, ge-

lozie, trădare; albastrul este adevărul; verdele este simbolul regenerării; violetul poate avea sens de unire mistică ș.a.m.d. Culorile se reglează și se distribuie după necesitățile constructive ale maselor luminoase și firește, după necesitățile spectacolului. Culoarea este limbajul universal al comunicării.

Din cauza importanței pe care culoarea o poate dobîndi în spectacol, decorul a fost subordonat picturii și definit, fals, ca pictură de teatru. Ar fi interesant de analizat decorul și în funcție de simbolurile culorilor folosite, pentru a remarca distanțarea categorică față de pictura de sevalte. Dar, decît despre pictură de teatru, va fi mai firesc să vorbim despre arta scenografiei, pentru a defini complexitatea acestui gen, importanța sa în arta spectacolului.

Noțiunea de artă scenografică implică dreptul la autonomie, personalitate, originalitate, dar, ca în oricare gen artistic, nu există autonomie absolută, ci numai exprimarea personală a condiționărilor existente. Artă scenografică constituie, în fond, știința armonizării textului, cu concepția regizorului și cu jocul actorilor, este mijloc de comunicare și de creare a atmosferei, de realizare a sugestiei de spațiu, de mișcare și de timp. Scenografia românească a demonstrat în nenumărate ocazii că a devenit o artă, cu istoria și cu legile sale de dezvoltare și realizare. ■

NOTE

Mic dicționar folcloric

Slabe ecouri publicistice au marcat apariția unei cărți fundamentale pentru studiul culturii noastre populare — *Mic dicționar folkloric* (Editura Minerva, XXXV + 545 p.). Ea este rodul mai multor decenii de laborioase investigații pe teren ale savantului profesor Tache Papahagi, strălucit exponent al școlii folcloristice a romanistului Ovid Densusianu. Dialectologi în primul rînd, comparațiști mai ales ai ari-

ilor folclorice sud-slave, romaniști cu doctorate strălucite peste hotare, emulii lui Densusianu au fundat științific folcloristica noastră, activînd paralel cu altă generație de savanți aparținînd disciplinei înrudite, sociologia, direcționată de D. Gusti.

Dicționarul, din care apăreau fragmente încă din 1947, interesează în cel mai înalt grad, ca instrument de lucru, pe cercetătorul teatrului românesc. Fiecare articol privind obiceiurile ancestrale cu caracter spectacular (*Plugușorul, Sinzienele, Anul nou, Colindul, Capra* etc.) fixează nu numai aria carpatică de manifestare — cu substanțiale exemple etnografice urmărite în succesiune temporală —, ci

trimite și la credințele și obiceiurile popoarelor vecine, pentru stabilirea interferențelor, a penetrației motivelor. Ca și celălalt mare comparatist, coleg de catedră universală, D. Caracostea, Tache Papahagi privește temele și motivele culturii populare românești în perspectivă europeană, accentuîndu-le prezența originală, nu o dată stimulative pentru alții.

Pentru cunoașterea teatrului popular românesc, studiat cel mai adesea din unghiul îngust al factologiei seci, contribuții științifice cum este aceea a dicționarului semnalat sînt de neprețuit, datorită deschiderii lor comparatiste.

I. N.